

တေးရေးစိုင်းခမ်းလိတ်၏ သီချင်းများမှ စကားသုံးဟန်

စန္ဒာဝင်း *

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် တေးရေးဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ တေးသီချင်းများမှ စကားသုံးဟန်ကို လေ့လာထားပါသည်။ ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ တေးစာသားများကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး ရေးဟန်ဆိုင်ရာ နည်းနာများနှင့် ချိန်ထိုးလေ့လာထားပါသည်။ မြန်မာစာပေ ရှုထောင့်မှ တင်ပြထားပါသည်။ တေးရေးသူ၏ စကားသုံးဟန်ကို ဖော်ထုတ်လိုခြင်း ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ စိုင်းခမ်းလိတ်၏ ရိုးရှင်းကျစ်လျစ်သောစကားသုံးဟန်ကို တွေ့ရှိရပြီး စကားသုံးဟန်လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။

- သော့ချက်ဝေါဟာရ - အကောင်အထည်ပြစကားသုံးနှင့် သဘောပြစကားသုံး။
- လှုပ်ရှားမှုပြစကားသုံးနှင့်ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားသုံး။
- ထူးခြားလှပသောစကားသုံး။

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် စာပေရှုထောင့်မှ တေးရေးစိုင်းခမ်းလိတ်၏ စကားသုံးဟန်ကို လေ့လာထားပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် စိုင်းခမ်းလိတ်၏ သီချင်းများမှ အပုဒ်(၂၀)ကိုသာ လေ့လာတင်ပြပါမည်။ စာရေးသူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း၊ ရေးဟန်အဓိပ္ပာယ်နှင့် သဘောသဘာဝ၊ စကားသုံးဟန်ဟူ၍ အပိုင်းခွဲကာ လေ့လာထားပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်သံစဉ်များနှင့် ပင်ကိုရေး တေးစာသားများကို ရေးသားလေ့ရှိသော ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော စကားသုံးဟန်များကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၁။ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

ကိုယ်ပိုင်သံစဉ် မြန်မာသီချင်းများ ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်ကို ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၂) ရက်နေ့တွင် အဖ ဦးရွှေကြီး (လုံးခမ်းကာတုမ်ထုံး) အမိ ဒေါ်စိန်ဥတို့မှ ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း သိန္နီမြို့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ဆယ်တန်းစာမေးပွဲတွင် ရူပဗေဒဂုဏ်ထူးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် အမှတ်အများဆုံး ရပြီး အောင်မြင်ခဲ့သည်။ မန္တလေးဆေးတက္ကသိုလ်မှ ဆရာဝန်ဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။ ဒေါက်တာနွဲ့နွဲ့တင်နှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍ သမီး နန်းခမ်းနွဲ့လိတ်၊ နန်းခမ်းဟန်လိတ်၊ နန်းခမ်းအုလိတ်၊ သား စိုင်းလမ်းစိုးလိတ် တို့ထွန်းကားခဲ့သည်။

ဆရာသည် ရှမ်းစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် အင်တိုက်အားတိုက် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဆရာသည် ၁၉၆၅ ခုနှစ်ဝန်းကျင်မှစ၍ မူရင်းအင်္ဂလိပ်သီချင်းများကို ရှမ်းဘာသာပြန်ဆိုရေးသားခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကိုယ်ပိုင်သံစဉ် ရှမ်းသီချင်းရေးသားခဲ့ပြီး လူကြိုက်များလာခဲ့သည်။ မန္တလေးဆေး တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားဘဝမှစ၍ ကိုယ်ပိုင်သံစဉ်မြန်မာသီချင်းရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာ၏သီချင်း များကို ပထမဆုံးနှင့်အများဆုံး သီဆိုခဲ့သူမှာ စိုင်းထီးဆိုင်ဖြစ်သည်။

* တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရတနာပုံတက္ကသိုလ်

ထိုအကြောင်းကို မြန်မာ့ဂီတပညာရှင် စန္ဒရားလှထွတ်က စိုင်းခမ်းလိတ်၊ ကိုနေဝင်း၊ ကိုမောင်မောင်(အဇ္ဇလီ) ရဲလွင်၊ နိုင်မြန်မာ ထူးအိမ်သင် အစရှိသူတို့သည် ပင်ကိုတေးများကို စပ်ဆိုရေးသားကြ သူများဖြစ်သည်။ ထိုသူတို့၏ ပင်ကိုတေးများကို စိုင်းထီးဆိုင်၊ ခင်မောင်တိုး၊ ထူးအိမ်သင် စသူတို့ သီဆိုနေကြရာ သောတရှင်တို့၏ ရင်ကို ရိုက်ခတ်နေသူကို တွေ့ရသည်။^၁

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုခေတ်အခါ ပင်ကိုရေးသီချင်းများအောင်မြင်ခဲ့ပုံကို ပင်ကိုရေးတေးသီချင်းတို့သည် မြန်မာလူငယ်ထု၏ အသည်းနှလုံးများ ကို ဖောက်ထွင်းနိုင်သော စွမ်းအားများရှိကြပြီး ယင်းသီချင်းကို သီဆို သော အဆိုကျော်တို့သည်လည်း ထိပ်တန်းစာရင်းဝင်များ ဖြစ်ကြ လေသည်။^၂

ဟူ၍လည်းကောင်းဖော်ပြထားသည်။

စိုင်းထီးဆိုင်သည် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားဖြစ်ပြီး အသံသည် ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းကောင်းသည့် ခံစားချက် အပြည့်ပါသည့်လူတို့၏စိတ်နှလုံးကို လှုပ်ရှားစေနိုင်စွမ်းသော ပါရမီရှင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ မြန်မာစာ အရေးအသားကျစ်လျစ်သိပ်သည်းမှုရှိပြီး အကြောင်းအရာ ပေါ်လွင် ထိရောက်သော စာသားကို ပါရမီရှင်တေးသံရှင် စိုင်းထီးဆိုင် သီဆိုလိုက်သောအခါ နိုင်ငံကျော် သီချင်းများအဖြစ် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။

ဆရာသည် ဂီတစာဆိုတစ်ဦးသာမက ကဗျာလင်္ကာဆရာတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ 'အိုမာခိုင်ယမ်'၏ 'ရူဘာအိယတ်' ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ ရှမ်းဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေ ခဲ့သည်။ (၁၉၈၈) ခုနှစ်တွင် စိုင်းထီးဆိုင်နှင့် မေသန်းနုတို့ပါဝင်သော 'လေညာအရပ်ကအချစ်' ဗီဒီယိုဇာတ်လမ်းကို ဆရာ ကိုယ်တိုင် ဇာတ်ညွှန်းရေးသားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မန္တလေးဆေးတက္ကသိုလ် နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆောင်းပါ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ယခုအချိန်တွင် ဆရာသည် ဇနီး၊ သားသမီးများနှင့်အတူ မန္တလေးမြို့၊ မဟာမြိုင်ရပ်ကွက်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။

၂။ ရေးဟန်၏အဓိပ္ပာယ်နှင့်သဘောသဘာဝ

ရေးဟန်၏အဓိပ္ပာယ်

ရသစာပေတွင် ရေးသူ၏ စေတနာ ခံစားမှုတို့ကို ပေါ်လွင်အောင်ရေးသားပြီး စာဖတ်သူအား ထိုစေတနာ ခံစားမှုတို့ နိုးကြားလာအောင် လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ ရေးဖွဲ့သူ၏ စေတနာ ခံစားမှု ပေါ်မူတည်ပြီး ရေးဟန် ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာရပါသည်။ ရေးဟန်သည်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုနည်း တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

ရေးဟန်နှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသီအသီးသီးတို့က အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုးဖွင့်ဆိုခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာအဘိဓာန်တွင် 'ဟန်'ဟူသော ဝေါဟာရကို

^၁ စန္ဒရားလှထွတ်၊ ၂၀၁၈၊ ၂၇၂။

^၂ -ယင်း-။

န - ၁၊ အသွင်အပြင် ၂၊ အမူအရာ ^၁

ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်တွင်

n - Style: manner as in ရေး ^၂

ဟူ၍ လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ဆရာဇော်ဂျီက ရေးဟန်၏ အယူအဆကို

ရသစာပေ ရေးပုံရေးဟန်ရှိခြင်းသည် ပရိသတ်၏ စေတနာကို နှိုးဆော်
ရသော အလုပ်ကို လုပ်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တနည်းဆိုရသော်
ပရိသတ်အား ရသနှစ်သက်ခြင်းနှင့်တစ်ပါတည်း ဘဝအသိ
တစ်ခုသည် ပရိသတ်၏ စိတ်၌အလိုအလျောက် ဝင်ရောက်လာအောင်
အလုပ်လုပ်ရ သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဤကား
ရေးပုံရေးဟန်၏ အလုပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်သည် ^၃

ဟုဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ဆရာမောင်ခင်မင် (ခနုဖြူ)က စကားပြေသဘောတရား အတတ်ပညာတွင်

ရေးဟန်သည် စာရေးသူ၏ ခံစားမှုအတွေးအမြင်စသော စိတ်အမူ
အရာ ကိုအခြေပြုကာ ပုံပေါ်ယူသော အသွင်ပြင်ပင်ဖြစ်သောကြောင့်
ရေးဟန်တွင် စာရေးသူ၏ စိတ်အမူအရာသည် အထင်းသာ
းပေါ်နေတတ်ကြောင်း၊ စာရေးသူ၏ စိတ်ထဲက ရိုက်ခတ်အသံ
မြည်လာသော သွင်ပြင်အမူ အရာ သည်ပင် ရေးဟန်ဖြစ်သည်ဟုပင်
ဆိုရမည် ^၄

ဟု ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ပင် အခြားအခြားသော ပညာရှင်များ ဖြစ်သည့် ဒဂုန်တာရာ၊ တက်တိုး၊ မြသန်းတင့်
တို့ကလည်း ရေးဟန်နှင့် ပတ်သက်သော အယူအဆများကို ရှုထောင့်မျိုးစုံမှ ဖွင့်ဆိုထားကြောင်း
တွေ့ရှိ ရပါသည်။ ထိုဖွင့်ဆိုချက်များကို ခြုံငုံကြည့်လျှင် ရေးဟန်ဟူသည် စာရေးသူတစ်ဦး၏
စိတ်ကူးခံစားမှု၊ အတွေးအမြင် အကြံအဆတို့ကို စေတနာရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ရေးသားထားသည့်စာ
ကိုယ်ပိုင်စာရေး ခြင်း၊ အမူအရာပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။

စာရေးသူတို့၏ မတူညီသော အတွေးစိတ်ကူးခေတ်ကာလ စသည်တို့ပေါ်တွင် မူတည်ကာ
ရေးဟန်၏ သဘောသဘာဝတို့မှာ ပြောင်းလဲကွဲပြားနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ရေးဟန်ဟုဆိုရာ
တွင် ပြောဟန်နှင့် ရေးဟန်နှစ်မျိုးစလုံး အကျုံးဝင်ပါသည်။

ရေးဟန်ပညာသည် ဘာသာစကားကို လေ့လာဆန်းစစ်သော ဘာသာဗေဒနယ်ပယ်နှင့် စာပေ
ကို လေ့လာဆန်းစစ်သော စာပေလေ့လာမှုနယ်ပယ်တို့ ဆုံစည်းရာဖြစ်သည်ဟု ပညာရှင်တို့
ဆိုကြသည်။ အနုပညာကို ပုံဖော်ဖန်တီးရာတွင် ဘာသာစကားကို အသုံးပြုရပါသည်။ ရေးဟန်သည်

^၁ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၁၉၉၁၊ ၃၉၄။
^၂ -ယင်း-၊ ၁၉၉၈၊ ၅၃။
^၃ ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၇၆၊ ၄၄၇။
^၄ ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)၊ ၁၉၇၉၊ ၂၅၆။

ဘာသာစကားကို အသုံးပြုနည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ရသစာပေတွင် ဘာသာစကားကို အနုပညာမြောက်အောင် မည်သို့ အသုံးပြုထားသည်ကို လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ စာပေအဖွဲ့တစ်ခု၏ ရေးဟန်ဟူသည် ထိုစာကို 'ဘယ်လို' ရေးသားသည်ဟူသော သဘာပင်ဖြစ်သည်။

ရေးဟန်ကို လေ့လာရာတွင် ရှုထောင့်(၃)ခု ပါဝင်နေပါသည်။ ၁။စာရေးသူရှုထောင့် ၂။ စာဖတ်သူ ရှုထောင့် ၃။ စာသားရှုထောင့်တို့ ဖြစ်သည်။

စာရေးသူရှုထောင့်မှ ရေးဟန်ကို လေ့လာခြင်းသည် စာရေးဆရာ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး စိတ်အခြေအနေစရိုက်သဘာဝကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စာဖတ်သူရှုထောင့်မှ ရေးဟန်ကို လေ့လာခြင်းသည် စာရေးသူ၏ ဘဝ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေပေါ်တွင် အခြေမခံဘဲ စာဖတ်သူ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ပေါ်တွင် အခြေခံသော နည်းဖြစ်ပါသည်။

စာသားရှုထောင့်မှ ရေးဟန်ကို လေ့လာခြင်းသည် စာ၏ဂုဏ်ရည်အပေါ် အခြေခံသောနည်း ဖြစ်သည်။ စာသားရှုထောင့်မှ ရေးဟန်လေ့လာသူတို့သည် စကားပြေအဖွဲ့၏ အဆင့်ဆင့်စည်းရုံးမှု ဖြစ်စဉ်အတိုင်း အလေ့လာခံစာပေ၏ စကားသုံး၊ စာပိုဒ်၊ ဝါကျ၊ လေသံ၊ အလင်္ကာတို့ကို လေ့လာသောနည်းဖြစ်သည်။

၃။ စိုင်းခမ်းလိတ်၏ သီချင်းများမှ စကားသုံးဟန်

စကားသုံး လေ့လာမှုအဆင့်သည် ရေးဟန်ကို လေ့လာရာတွင် အခြေခံအကျဆုံးဖြစ်ပါသည်။ စကားသုံး လေ့လာမှုသည် စကားလုံးများကို မည်သည့်နေရာတွင် မည်သို့ သုံးနှုန်းကြောင်းနှင့် ထိုသို့ အသုံးပြုသော စကားသုံးကြောင့် မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိပုံကို လေ့လာပါသည်။ စကားလုံး များ ဆီလျော်လိုက်ဖက်အောင် အသုံးပြုနိုင်မှုရှိမရှိကို လေ့လာခြင်းသည် အဓိကအချက်ဖြစ်ပါသည်။

တေးသီချင်းများသည်လည်း ရသစာပေအဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ တေးရေးသူ၏ တေးရေးအဖွဲ့ စွမ်းရည်ရှိလျှင် ရှိသလောက် တေးချစ်သူပရိသတ်ရင်ထဲသို့ ရသနိုးကြားအောင် နှိုးဆွပေးနိုင်ပါသည်။ တေးရေးဆရာ စိုင်းခမ်းလိတ်၏ တေးသီချင်းများ၏ စကားသုံးဟန်ကို လေ့လာရာတွင်

- (၁) အကောင်အထည်ပြ စကားလုံးနှင့် သဘောပြစကားလုံး
 - (၂) လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားလုံး
 - (၃) ထူးခြားလှပသော စကားသုံး
- ဟူ၍ အပိုင်း(၃)ပိုင်း ခွဲခြားထားပါသည်။

၃.၁။ အကောင်အထည်ပြစကားလုံးနှင့် သဘောပြစကားလုံးသုံးဟန်

အကောင်အထည်ပြစကားလုံးတို့မှာ သက်ရှိသက်မဲ့ အရာဝတ္ထုတို့ကို ထင်သာမြင်သာဖြစ်လာအောင် ဖော်ပြလိုသောအခါ အသုံးပြုပါသည်။ သဘောပြစကားလုံးတို့မှာ အကောင်အထည်ဒြပ်မရှိသော စိတ်ခံစားမှု၊ အတွေးအမြင်သဘောတရားစသော နက်နဲသိမ်မွေ့သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြလိုသောအခါတွင် အသုံးပြုပါသည်။

သက်တန်ရောင် ဘာသာစကားစာအုပ်တွင် ဆရာမောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ)က စကားလုံးများတွင် တစ်နည်းအားဖြင့် ခွဲခြားကြည့်လျှင် အကောင်အထည် ဒြပ်ဝတ္ထုများကို ရည်ညွှန်းသော အကောင်အထည်ပြ စကားလုံးများနှင့် အကောင်အထည်အထင်အရှားမရှိသည့် ဘာသာ

တရားများကို ရည်ညွှန်း သောသဘောပြစကားလုံးဟူ၍ နှစ်မျိုးခွဲ နိုင်ပါသည်^၁

ဟူ၍ ရှင်းလင်းထားပါသည်။ စိုင်းခမ်းလိတ်သီချင်းများမှ အကောင်အထည်ပြစကားလုံးနှင့် သဘောပြ စကားလုံးများကို လေ့လာပါမည်။

'မောင်ဟာလူဆိုး' သီချင်းတွင် ယောက်ျားလေးက မိမိ၏ ဘဝနှင့် အချစ်သည် မိန်းကလေးနှင့် မထိုက်တန်ကြောင်း ဖွင့်လှစ်ဝန်ခံထားသောအကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ သူ၏ ဘဝသည် လူ့လောကကြီးတွင် မျှော်လင့်ချက်မရှိသော လူသားတစ်ယောက်ဖြစ်နေကြောင်းကို

မေရယ်မောင့်ဘဝက လမိုက်ညလို မည်းမှောင်တယ် မောင်အချစ်က
မီးစလိုပူပြင်းတယ်။မောင့်အချစ်နဲ့လေမကြုံစေချင်ပါ။
အပယ်ခံပါအပြင်လူပါ အများတကာရဲ့ အနှိမ်ခံပါလောကကြီးရဲ့
အောက် အောက်ဆုံးမှာ^၂

ဟူ၍ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် အမှောင်ဖုံးနေသော မောင့် 'ဘဝ' သဘောပြစကားလုံးကို လမိုက်ည 'မည်းမှောင်' နေပုံ အကောင်အထည်ပြစကားလုံးကလည်းကောင်း၊ 'အချစ်' သဘောပြ စကားလုံးကို 'မီးစလိုပူပြင်းတယ်' အကောင်အထည်ပြစကားလုံးတို့ကလည်းကောင်း ထောက်ပံ့ဖွဲ့ဆို ပြီး ခံစားချက်ကိုပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ 'အပယ်ခံပါ၊ အပြင်လူပါ၊ အနှိမ်ခံပါ' စကားသုံး တို့ကလည်း ကျိုးနွံနိမ့်ချတတ်သော ယောက်ျားတစ်ဦး၏ စိတ်သဘောထားကို ပေါ်လွင်စေပါသည်။

'ချယ်ရီပင်အောင် နောက်တစ်ခေါက်' သီချင်းတွင် ချယ်ရီပင်အောက်တွင် ပြန်လည် တွေ့ဆုံခွင့် ရှိနိုင်မလားဟု တွေးတောမျှော်လင့်မိသည့် ယောက်ျားလေးတစ်ဦး၏ အတွေးခံစားချက်ကို ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ယောက်ျားပျို၏ ချစ်မေတ္တာကို ချယ်ရီပန်းကလေးနှင့် တင်စားရေးဖွဲ့ထားသည်မှာ

ချယ်ရီတွေလည်း ငုံလာကာစရှိသေးတယ်။ တွယ်တာစိတ်လည်း
ရင်ထဲမှာ ပေါ်လာဆဲကွယ်။ချစ်ပန်းကလေးတွေဝေဆာပွင့်ဖူးတဲ့အချိန်
ကောင်းဝယ် ချယ်ရီပင်အောက် နောက်တစ်ခေါက်ပြန်မှ တွေ့မလား
ကွယ်^၃

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် 'ချယ်ရီတွေလည်း ငုံလာကာစ' အကောင်အထည်ပြစကားလုံး၊ 'တွယ် တာစိတ်' သဘောပြစကားလုံး၊ 'ချစ်ပန်း' သဘောပြစကားလုံး၊ 'ဝေဆာပွင့်ဖူးချိန်' အကောင်အထည်ပြ စကားလုံးတို့ဖြင့် ချစ်မေတ္တာတရား၏ နူးညံ့သိမ်မွေ့ပုံကို ပေါ်လွင်အောင် သုံးနှုန်းရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

'အစားမရတဲ့ဆိုးရှုံးမှု' သီချင်းတွင် တေးရေးဆရာက ပြတ်ဆဲသွားသော ချစ်သူနှစ်ဦးတွင် သံယောဇဉ်မကုန်နိုင်သေးသော ယောက်ျားလေးက ချစ်သူနှစ်ဦး ဝေးကွာသွားရပုံကို မချီတင်ကဲရင်ဖွင့် ထားသော အကြောင်းအရာဖြစ်ပါသည်။

အခြေအနေအဆင့်အတန်းချင်းမတူသော ချစ်သူနှစ်ဦးတွင် ယောက်ျားလေးက တူညီသော ဘဝတစ်ခု တည်ဆောက်လို၍ ကြိုးစားသော်လည်း မိမိတို့နှစ်ဦးကြာ သံယောဇဉ်ကြိုးကလေး ပျက်စီး သွားပုံကို

^၁ ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၂၀၀၅၊ ၁၀၆။
^၂ စိုင်းခမ်းလိတ်၊ ၁၉၉၁၊ ၂၆။
^၃ -ယင်း-၊ ၆။

ဆက်နိုင်အောင်ကြိုးစားရင်း အမြင့်ရယ်ကွာခြားလွန်တဲ့ ကမ်းပါး
နှစ်ခုကို နေအဝင်မှာဖြတ်ကူးအလာ မခိုင့်တခိုင်နဲ့ တံတားလေး
ကြိုးပြတ်ကာ ညအမှောင်မှာစမ်းတဝါး လမ်းပျောက်ကွယ် ချည်နှောင်
တဲ့ ကြိုးကလေး ဘယ်သူဖြတ်တာလဲ^၁

ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ကွာခြားလွန်းသော ဘဝအခြေအနေနှစ်ခုကို မြင်သာစေရန်
'အမြင့်ရယ်ကွာခြားလွန်းတဲ့ကမ်းပါးနှစ်ခု'၊ ပြတ်ဆဲလုလုဖြစ်နေသောအချစ်ကို 'မခိုင့်တခိုင်နဲ့ တံတား
လေး'၊ အနာဂတ်မသေချာသော အခြေအနေကို 'ညအမှောင်မှာ စမ်းတဝါးဝါး'၊ နှစ်ဦးကြားသံယောဇဉ်
ပြတ်သွားပုံကို 'ချည်နှောင်တဲ့ကြိုးကလေး ဘယ်သူဖြတ်တာလဲ' စသည်ဖြင့် အကောင်အထည်ပြု
စကားလုံးများကို 'ကြိုးစား၊ မခိုင့်တခိုင်၊ ချည်နှောင်' သဘောပြစကားလုံးများ အသုံးပြု၍သံယောဇဉ်
ကုန်ခမ်းသွားသော ချစ်သူနှစ်ဦး၏ ခံစားမှုကိုပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ထိုသီချင်းတွင် အချစ်ကို ကိုးကွယ်ပြီး အချစ်အတွက် အရာရာစွန့်လွှတ်ခဲ့သော်လည်း
ယခုအချိန်တွင် အချစ်မေတ္တာကို ခမ်းခြောက်ရပုံကို

အချစ်ကိုလေ ကိုးစားခဲ့ စိတ်အလိုကို အားဖြည့်လို မျက်ကန်း
တယောက်လို အရာရာကို စွန့်ခဲ့တာ ပွင့်ချိန်မှာ ပန်းကလေးပွင့်ခဲ့တယ်
မေတ္တာရည် ခမ်းခြောက်လို့ နှမ်းခဲ့ပြီး^၂

ဟူ၍ အချစ်အတွက် မျှော်လင့်ချက်ကင်းပြီး အစားထိုးမရနိုင်သော ဆုံးရှုံးမှုတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ရေးဖွဲ့
ထားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် သဘောပြစကားလုံး 'အချစ်' 'ကိုးစား' 'စိတ်အလို' 'မေတ္တာရည်' တို့ကို
တွေ့ရပြီး အကောင်အထည်ပြစကားလုံး 'မျက်ကန်း' 'ပန်းကလေးပွင့်' 'ခမ်းခြောက်' စသည့်စကားလုံး
များကို တွေ့ရပါသည်။

'အချစ်အတွက် တဖန်မွေးဖွားခြင်း' သီချင်းတွင် အချစ်ကို နောက်တစ်ကြိမ်ထပ်မံတွေ့ရှိလိုက်
ရသောကြောင့် အင်အားသစ်များ ပြန်လည်ရရှိခဲ့ကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ အချစ်သစ်ကြောင့် အသစ်
တစ်ဖန် ပြန်လည်ရှင်သန်လာခဲ့ကြောင်းကို

နေမင်းရဲ့ အလင်းရောင်ခြည်လည်း မနေ့ကနဲ့မတူ မနေ့ကလို
မပူတော့ပြီ အားသစ် အင်သစ်တွေ ဆောင်ကြဉ်းပေးခဲ့လို့^၃

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ထိုသီချင်းတွင် 'နေမင်း' 'အလင်းရောင်ခြည်' အကောင်အထည်ပြစကားလုံး
များဖြင့် 'အားသစ်အင်သစ်တွေ' ဆိုသော သဘောပြစကားလုံးတို့ကို ထောက်ပံ့ထားပါသည်။

ထို့ပြင် ဘဝသစ်တစ်ခု ထပ်မံမွေးဖွားလာကြောင်းကို

ငှက်ကျေးရဲ့ သီချင်းသံတွေလည်း မနေ့ကနဲ့မတူ မနေ့ကလို
မဆူတော့ပြီ အတွေးသစ် အမြင်သစ်တွေ ဆောင်ကြဉ်းပေးခဲ့လို့
ငါသည် အချစ်အတွက် တစ်ဖန်မွေးဖွားခဲ့ပြီ^၄

^၁ စိုင်းခမ်းလိတ်၊ ၁၉၉၁၊ ၆၉။
^၂ -ယင်း-။
^၃ -ယင်း-၊ ၁၀၈။
^၄ -ယင်း-၊ ၉၁။

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ 'ငှက်ကျေး' သီချင်းသံ အကောင်အထည်ပြု စကားလုံးတို့က 'အတွေးသစ် အမြင်သစ်' သဘောပြစကားလုံးကို ကူပံ့ပေးနေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အကောင် အထည်ပြု စကားလုံးနှင့် သဘောပြစကားလုံးတို့ တွဲဖက်သုံးထားသောကြောင့် အချစ်အတွက် တစ်ဖန် မွေးဖွားလာသော စိတ်သစ်၊ လူသစ်၊ ဘဝသစ်၊ အချစ်သစ်တို့နှင့် ပျော်ရွှင်ကြည်နူးနေသော လူသားတစ်ဦး ပုံပြင်သွင်ပြင်ကို တွေးမြင်ခံစားမိစေပါသည်။ ဆရာ၏ သီချင်းများတွင် တွေ့ရသော စကားသုံးများသည် စိတ်ခံစားချက် သဘောတို့ကို ဖော်ပြသော သဘောပြစကားလုံးများကို အလွယ်တကူ မြင်ယောင် လာအောင် အကောင်အထည်ပြစကားလုံးများဖြင့် ထင်ဟပ်ပြပုံမှာ လူသားတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ထင်သာမြင်သာရှိသော ရေးဟန်ဖြစ် သည်ဟု ဆိုရပါမည်။

၃.၂။ လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားလုံးသုံးဟန်

စကားလုံးများနှင့် ရည်ညွှန်းဖော်ပြသော အကောင်အထည်များမှာ အချို့က လှုပ်ရှားနေသည်။ အချို့က မလှုပ်ရှားသောအခြေအနေတစ်ခုခုအဖြစ် တည်ရှိနေသည်။ လှုပ်ရှားသော အကောင်အထည်များတွင် အချို့ကသွက်သွက်မြန်မြန်လှုပ်ရှားသည်။ တချို့က ဖြည်းဖြည်းနှေးနှေးလှုပ်ရှားသည်။ ထိုသဘောကို အခြေပြု၍ ရည်ညွှန်းသော စကားလုံးများကိုလည်း 'လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြ စကားလုံးဟူ၍ ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။'^၁

ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ် သီချင်းများတွင် တွေ့ရသောစကားသုံးကို လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားလုံးများကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုအသုံးများကြောင့် ဆရာ၏ သီချင်းများသည် ပိုမိုအသက်ဝင်၍ ရုပ်လုံးကြွလာသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။

'တွဲကတွဲညကလေးတည' သီချင်းသည် ရှမ်းလူမျိုးတိုင်းရင်းသားတို့၏ ဓလေ့ရိုးရာအတိုင်း ပျော်ရွှင်စွာ သီဆိုကခုန်ကြသည့် အကြောင်းကို သီဖွဲ့ထားပါသည်။

တူယှဉ်ကာတွဲလို့ကတွဲညကလေးတည လကလေးသာ ပလွေသံရယ်
 နားထဲပျံလွင့်ပေါ့တေးသံသာ တောင်တန်းသမီးပျိုလေးနဲ့ ခင်ခွင့်ရတဲ့
 ည ဗုံမောင်းတီးလို့ သီချင်းဆိုကြ တို့များရိုးရာ တို့ရိုးရာ ။

ထိုသီချင်းတွင် လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားလုံးတို့ကို အချိုးညီပေါင်းစပ်ထား သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ 'တွဲလို့ ကမှ' ကြိယာစကားသုံး 'က' 'လှကလေးသာ' မှ ကြိယာစကားလုံး 'သာ' တို့သည် လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးများဖြစ်သည်။

'တောင်တန်းသမီးပျိုလေးနဲ့ ခင်ခွင့်ရတဲ့ည' မှ 'ခင်ခွင့်' စကားသုံးသည် ခံစားမှုကို ဖော်ပြသော ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားလုံးဖြစ်သည်။

'ဗုံမောင်းတီးလို့ သီချင်းဆိုကြ' တွင် 'ဆိုကြ' စကားသုံးသည် လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးဖြစ်သည်။ ထိုစကားလုံး များကို လိုက်ဖက်ညီစွာ သုံးထားသောကြောင့် လသာသောည ရှမ်းပျိုမလေး၏ အက၊ ပုလွေသံ ဗုံမောင်းသံတို့၏ အသံနှင့်အတူ ကြည်နူးစရာကောင်းသော ရိုးရာရှမ်းပွဲတော်လေးကို စိတ်မျက်စိဖြင့် မြင်ယောင်လာသလို စိတ်နားဖြင့်လည်း ကြားယောင်လာစေပါသည်။

'မေမြို့မိုး' သီချင်းတွင် ချစ်သူကိုလက်လျှော့အနစ်နာခံလိုက်သော သူတစ်ဦး၏ ခံစားချက်ကို ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

^၁ ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၂၀၁၁၊ ၇၂။
^၂ စိုင်းခမ်းလိတ်၊ ၁၉၉၁၊ ၃၀၀။

ရွာမလိုလို လာမလိုလိုနဲ့ လေယူရာပါသွားတဲ့ မိုးတိမ်လိုမြင်သာမြင်
မကြင်ရတဲ့ မေတ္တာမေမြို့မှာ မိုးခေါင်တာ ကြားဖူးပြီ ဘယ်လိုမှ အပြစ်
ပြောဖို့ မရှိပြီ။ ဟိုအလျင်တစ်ခါ ရေစိုထာဘီနဲ့ မိုးရေမှာ လှပခဲ့ဖူးတာ
ပြန်မြင်ယောင်လည်းရင်နာရုံကလွဲပြီးတော့ ဘာမှမတတ်နိုင်ဘူး
ခွင့်လွှတ် လိုက်ရပြီး စွန့်လွှတ်လိုက်ရပြီ လက်လျှော့လိုက်ရပြီ^၁

ဟူ၍ 'ရွာမလိုလို လာမလိုလို' တို့သည် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားသုံး 'မကြင်ရတဲ့ မေတ္တာ' တွင်
'မကြင်' သည် ခံစားမှုပြစကားသုံး၊ အပြစ်ပြောဖို့တွင် 'ပြော' သည် နှုတ်အမှုအရာပြစကားသုံး၊
'ကြားဖူးပြီ'၊ 'လှပခဲ့ဖူး'၊ 'ပြန်မြင်ယောင်'တို့သည် အာရုံထင်ဟပ်စေသော ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြ
စကားသုံး များဖြစ်သည်။ 'ခွင့်လွှတ်'၊ 'စွန့်လွှတ်'၊ 'လက်လျှော့'တို့သည် အတွေးအထင်ကို ဖော်ပြသော
ဖြစ်ရပ်အခြေ အနေပြစကားလုံးများဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့ စကားသုံးများကို အတွဲအဖက်ညီစွာ သုံးနှုန်းထားသောကြောင့် မျှော်လင့်ချက်များနှင့်
ချစ်ခွဲရသော်လည်း နောက်ဆုံးတွင် အချစ်ကို ဆုံးရှုံးလိုက်ရသော ခံစားမှုကိုပေါ်လွင်ထင်ရှားလာစေ
ပါသည်။

'အချစ်ထောင်' သီချင်းတွင် အချစ်၏ ချည်နှောင်ပိတ်ဆို့ထားသော ထောင်အတွင်း ကျရောက်
နေသော အချစ်အကျဉ်းသားတစ်ဦး၏ ခံစားချက်ကို သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ထားသော တေးသီချင်း တစ်ပုဒ်
ဖြစ်ပါသည်။

နေပူပါစေ မိုးကျပါစေရတယ်။ မှောင်နေပါစေ လင်းလွန်းပါစေရမယ်။
ပြုံးပါစေ မဲ့ပါစေ ဘာဖြစ်ဖြစ်ရနေပါတယ် အစဉ်အမြဲလည်း ရပါစေ
မယ်၊ အချစ်အကျယ်ချုပ်လာ အချစ်တကယ်လုပ်မလား၊ အချစ်
ကြေအပ်နှလုံးသား စံပြအကျဉ်းသား^၂

ဟူ၍ လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးများနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားလုံးများကို ပေါင်းစပ်ရေးသား
ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် ဝါကျတွင်း စကားလုံးများကို 'နေပူပါစေ'၊ 'မိုးကျပါစေ'၊
'မှောင်ပါစေ'၊ 'ပြုံးပါစေ'၊ 'မဲ့ပါစေ' ဟူ၍အပြိုင်ဖွဲ့ထားသည်မှာလည်း ထူးခြားကောင်းမွန်လာပါသည်။

အမိန့်အတိုင်း နာခံစွာ လုပ်ဆောင်မည့် အကျဉ်းသားတစ်ဦးကဲ့သို့ပင် အချစ်ထောင်အတွင်း
ကျရောက်နေသော အချစ်အကျဉ်းသားတစ်ဦး၏ ခံစားမှုကို ထင်ရှားစေပါသည်။ 'စံပြအကျဉ်းသား'
ဟူသော စကားသုံးကပင် အချစ်အတွက် မိမိကိုယ်တိုင် အကျဉ်းသားအဖြစ် ခံယူနေသော
လူသားတစ်ဦး၏ ချစ်ခြင်းမေတ္တာတရားကို ပေါ်လွင်စေပါသည်။

ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်သီချင်းများတွင် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားသုံးနှင့် လှုပ်ရှားမှုပြစကားသုံး
တို့ကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာ သုံးနှုန်းထားသောကြောင့် ဖော်ပြလိုသော အကြောင်းအရာတို့မှာလည်း
သိသာထင်ရှားပေါ်လွင်လာစေပါသည်။ သေသပ်ရှင်းလင်းသော ဆရာ၏ စကားသုံးဟန်ကိုတွေ့ရ
ပါသည်။

^၁ စိုင်းခမ်းလိတ်၊ ၁၉၉၁၊ ၃၀၃။
^၂ -ယင်း-၊ ၃၀၉။

၃၊၃။ ထူးခြားလှပသော စကားသုံးဟန်

ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ သီချင်းများသည် အချစ်ခံစားမှု၊ ဘဝခံစားမှုတို့ကို ပြေပြစ်ရိုးရှင်းသော စကားလုံးများဖြင့် အသုံးပြုရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုသို့ ရေးသားရာတွင် အများနှင့် မတူဘဲ ပိုမိုထူးခြားလှပသော စကားသုံးများကို တွေ့ရပါသည်။

လူသားတို့သည် ငယ်စဉ်ကလေးဘဝတွင် အပူအပင်ကြောင့်ကျကင်းစွာ နေထိုင်နိုင်ပြီး တဖြည်းဖြည်း အရွယ်ရောက်လာချိန်မှာ အမျိုးမျိုးသော ပြဿနာအခက်အခဲ အကျပ်အတည်းများကို ရင်ဆိုင် တွေ့ကြုံလာခဲ့ရသည်။ ဆင်းရဲခြင်းကင်းသောနိဗ္ဗာန်ဘုံလေးပျောက်ဆုံးသွားရပုံကို အကြောင်း အရာလေးကို 'ပျောက်ဆုံးနေသောနိဗ္ဗာန်ဘုံ'ဟူ၍ခေါင်းစဉ်အမည်ပေးရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ထိုခေါင်းစဉ် အမည်ပေးပုံကပင် အကြောင်းအရာနှင့်လိုက်ဖက်၍ လှပသော စကားသုံးဟန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ထိုသီချင်းတွင် တွေ့ရသော စာသားအချို့တွင်လည်း လှပသေသပ်သော စကားသုံး များကို သုံးထားပါသည်။

ဖြူစင်တဲ့နှလုံးသားဟာ အရောင်အမျိုးမျိုး စွန်းထင်းနေပြီ ဆန္ဒလွန်ကဲ
စိတ်အလိုလိုက်လွဲ အသုံးမဝင်တဲ့ နောင်တတွေ လှုံ့ဆော်ကာ ကြေကွဲ^၁

ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ သာဓကတွင် တွေ့ရသော 'ဆန္ဒလွန်ကဲ' ဟူသော စကားသုံးမှာ လိုအင်ဆန္ဒများ ကလေးဘဝထက် ပို၍ တပ်မက်လာပုံကို ပေါ်လွင်စေသည်။ ကလေးဘဝတွင် လိုအပ်ချက်တို့ မရှိသလောက် နည်းပါးခဲ့သော်လည်း အရွယ်ရောက်လာချိန်တွင် ပို၍ ပို၍ နောက်ထပ် နောက်ထပ် တိုးလို့သာ လိုအင်ဆန္ဒများ ပြားလာခဲ့သည့်သဘောကို ပေါ်လွင်အောင် သုံးထားသည်ကို တွေ့ရပါ သည်။

ထို့ပြင် စိတ်၏ အလိုဆန္ဒနောက်လိုက်ရင်း ဘဝတွင် အလွဲများ၊ အမှားများ၊ ပြဿနာများ ကြုံတွေ့လာရပုံကို 'စိတ်အလိုလိုက်လွဲ' ဟူ၍သုံးထားပါသည်။ ထို့အပြင် 'နောင်တ' ဟူသည် ကိုယ်လုပ်ခဲ့သမျှ အပြုအမူအတွက် အချိန်လွန်မှ ပူပင်မိခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းခြင်းရာ ကိစ္စတစ်ခုအတွက် မှားယွင်းမိ၍ နောင်တရခဲ့သော်လည်း ထိုနောင်တသည် ယခုအချိန်တွင် အကျိုးမရှိ ဖြစ်နေပုံကို 'အသုံးမဝင်တဲ့နောင်တ'ဟူ၍ သုံးထားသည်မှာ ထူးခြားလှပသည့် စကားသုံးဟန် ပင်ဖြစ်ပါသည်။

'အားလုံးကို ပျော်စေချင်သူ' သီချင်းတွင် လူသားတစ်ဦး၏ စေတနာ၊ အနစ်နာ၊ အကြင်နာ၊ မေတ္တာနှင့် အချစ်တို့ကို ပွင့်လင်းညင်သာစွာ လှစ်ဟဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

ချစ်သမျှကို ဆိုတဲ့နှုတ်ဖျား ဖြစ်ရလေဆိုတဲ့ သက်ပြင်းကိုယ်ချရပြီ
ဟိုလူချော့ရင်း ဒီလူချော့ရင်း နောက်ဆုံးတော့ အိပ်ရေးပျက်သူ
ကိုယ်ပါ ရင်မှာလေ ရွှေလိုဥတု ချစ်ကရုဏာတွေကိုတောင်မှ ဒေါသ
အတောင်ပေါက်ခဲ့ပေါ့^၂

ထိုသီချင်းတွင် 'ချစ်သမျှကို ဆိုတဲ့ နှုတ်ဖျား' 'ဖြစ်ရလေဆိုတဲ့သက်ပြင်း' စသည့် စကားသုံး တို့သည် ဖော်ပြလိုသော အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်ပြီး အတွဲအဖက် အဆက်အစပ် ကောင်းသော စကားသုံးကောင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

^၁ စိုင်းခမ်းလိတ်၊ ၁၉၉၁၊ ၃၀။

^၂ -ယင်း-၊ ၃၃၃။

ထို့အပြင် အချစ်ကိုတန်ဖိုးထားသည့်သဘောကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေသည့် 'ရွှေလိုဥတံ့ ချစ်ကရုဏာ' စကားသုံးကို တွေ့ရပါသည်။ အချစ်ကို ရွှေနှင့်တင်စားပြီး သုံးထားပါသည်။ ရွှေကဲ့သို့ တန်ဖိုးထားခဲ့သော ချစ်ကရုဏာတို့သည် ဒေါသအဖြစ် ပြောင်းလဲ၍ အတောင်ပေါက်ကာ ပြေးထွက်သွားခဲ့ပြီဟု ဆိုလိုပုံကို 'ဒေါသအတောင်ပေါက်' ဟုသုံးထားသည်မှာ ဆရာ၏ ဆန်းသစ်လှပ သောစကားသုံးပင်ဖြစ်သည်။ အထက်ပါစကားသုံးတို့သည် ထူးခြားလှပသကဲ့သို့ ခွန်အားကောင်းသော စကားသုံးများပင်ဖြစ်ပါသည်။

'လျှော့ကြိုးကုန်ချိန်' သီချင်းတွင် ချစ်သူမိန်းကလေးကို အလျှော့ပေးအလိုလိုက်ခဲ့သော်လည်း နောက်ဆုံးတွင် စိမ်းကားရက်စက်သွားသောကြောင့် လက်လျှော့ခဲ့ပုံကို ဖွဲ့သီထားပါသည်။ ချစ်သူ နှစ်ဦးကြားရှိ ချစ်မေတ္တာသံယောဇဉ်ကို 'ကြိုး'နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကာ အချစ်တို့ ကုန်ခမ်းသွားပြီဆိုသည့် သဘောကို ထင်ရှားသော 'လျှော့ကြိုးကုန်ချိန်'ဟု အမည်ပေးထားသည်မှာလည်း ရိုးရှင်း၍ ထူးခြား လှပသော စကားသုံးဟန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသီချင်းတွင်

မင်းပြောတဲ့စကားများ နားကြားများလွဲသလား လေသံက သူစိမ်းဆန်
နေပြီ ကြင်နာတာ နာကျင်တာ နေရာလွဲခဲ့ အချိန်ဆိုတဲ့ သမားယောင်
ပြုစားချက်ကြောင့်ထင် စိတ်ဓာတ်များ ပြောင်းနေပြီလား နေသာ
သလို နေပါကွာ ဒီကရတယ်^၁

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

'လေသံက သူစိမ်းဆန်နေပြီ' 'ကြင်နာတာ နာကျင်တာနေရာလွဲခဲ့' 'အချိန်ဆိုတဲ့ သမားယောင် ပြုစားချက်ကြောင့်ထင် ထိုစကားသုံးများသည် ပြောင်းလဲသွားသော မိန်းကလေး၏ သဘောထား၊ စိမ်းကား ရက်စက်သွားသော မိန်းကလေး၏ အပြောအဆိုအပြုအမူတို့ကို မြင်ယောင်လာစေပါသည်။

ချစ်သူနှစ်ဦးကြား မပြေလည်မှုများ ရှိလာသောအခါ ယောက်ျားပျိုက အလျှော့ပေး၍ နားလည်မှု ယူကာ ပြန်လည်ညှိနှိုင်းပုံအကြောင်း သီဖွဲ့ထားသည့် သီချင်းကို 'ပြန်ညှိရမယ့်ကာရန်' ဟု ခေါင်းစဉ် ပေးထားပါသည်။ သီချင်းအကြောင်းအရာနှင့် ခေါင်းစဉ်အမည်ပေးပုံမှာ လိုက်ဖက်မှုရှိပြီး ထူးခြား လှပနေပါသည်။

မူမမှန်တဲ့ အချစ်စစ်မေတ္တာသဘောဟာ ပေးမျှခံယူခြင်းသာ
ဘယ်နေရာ မဆို တဘက်စွန်းကျရင် တယောက်တော့ နစ်နာရမြဲ
မပြေလည်ခဲ့ သေးတဲ့ နှောင်းချစ်ကြွေးတွေ ပေးဆပ်ချင်တယ်^၂

စကားလုံးတိုင်းတွင် ပေးဆပ်ခြင်းဖြင့် ချစ်တတ်သူ လူသားတစ်ဦး၏ ခံစားချက်ကို ပေါ်လွင်စေပြီး 'နှောင်းချစ်ကြွေး'သည် ထူးခြားလှပသည့် စကားသုံးဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ချစ်သူနှစ်ဦးတွေ့ဆုံကြုံကြိုက်ရာတွင် အချစ်သင်္ကေတအဖြစ် မိန်းကလေး မျက်ဝန်းမှ မျက်ရည်များ ကျဆင်းလာသည့်သဘောကို ဖွဲ့ဆိုထားသော သီချင်းကို 'အပြာရောင်မျက်ရည်'^၃ ဟုခေါင်းစဉ် အမည်ပေးထားသည်မှာ ထူးခြားလှပပြီး ယနေ့တိုင် ထင်ရှားနေသော တေးတစ်ပုဒ် လည်း ဖြစ်ပါသည်။

^၁ -ယင်း-၊ ၄၀၆။

^၂ စိုင်းခမ်းလိတ်၊ ၁၉၉၁၊ ၃၉။

^၃ -ယင်း-၊ ၂၄၂။

ထို့ပြင် အချစ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အတွေးအမြင် အယူအဆများ ပေါ်လွင်နေသော စကားသုံး များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

အချစ်ရေးတွင် ကံမကောင်းသူတစ်ယောက်အကြောင်းကို ရေးစပ်ထားသည့် သီချင်းကို 'နှလုံး လမ်းကြောင်းမှ ကျွန်းခံနေတယ်'¹ ဟု ခေါင်းစဉ်အမည်ပေးထားသည်မှာ ထူးခြားလှပါသည်။ အများ သူငါကြားတွင် ရေပန်းစားပြီး တွင်ကျန်ရစ်သော စကားသုံးပင်ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်သူနှစ်ဦး စီးကြသော 'စက်ဘီးကလေး' အကြောင်းကို ဖွဲ့ထားသော သီချင်းအမည်ကို 'ဘီးနံပါတ် Ok 0122L' ဟုအမည်ပေး ထားသည်မှာလည်း တစ်မူထူးခြားလှပါသည်။ သက်မဲ့ စက်ဘီးကလေးကို သက်ရှိအဖြစ် တင်စား ရေးဖွဲ့ထားသည်မှာ ဆန်းသစ်လှပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်သည် တေးသီချင်း၏ ခေါင်းစဉ်အမည်ပေးရာတွင် လည်း ကောင်း၊ စာသားများ ရေးဖွဲ့သီရာတွင်လည်းကောင်း ရိုးရှင်းပြေပြစ်၍ အသက်အရွယ်မရွေး၊ အချိန်ကာလမရွေး၊ နေရာဒေသမရွေး နားလည်နိုင်သော စကားသုံးများ ရွေးချယ်သုံးနိုင်ခြင်းမှာလည်း ဆရာ၏ ထူးခြားသော ရေးဟန်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဂီတဟူသည် လောကရှိ လူသားအားလုံး၏ စိတ်နှလုံးကို နူးညံ့လာအောင် စွမ်းဆောင် ပေးနိုင်သော အနုပညာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ဂီတရေးစီးကြောင်းတွင် ကိုယ်ပိုင်သံစဉ် မြန်မာသီချင်း တို့ဖြင့် တစ်ခေတ်ဆန်းသစ်စေခဲ့သော ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ ရေးသားခဲ့သော တေးသီချင်းများသည် နားထောင်သူ ပရိသတ်စိတ်ထဲတွင် မြင်ယောင်လာအောင် ထိမိခံစားလာအောင် စွဲမက်စေခဲ့ပါသည်။

ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်သည် စာပေဗဟုသုတ လွန်စွာနွံစပ်ကြွယ်ဝသည်။ အတွေးအခေါ် ထက်မြက်ကျယ်ဝန်းသည်။ ဂီတမှာလည်း ကျွမ်းကျင်သောသူဖြစ်သောကြောင့် သူ၏ သီချင်းများတွင် ဘဝဒဿနများ လူ့ဘဝ၏ ကြေကွဲပျော်ရွှင်မှုများ အချစ်နှင့်အလွမ်း စသည့်အကြောင်းများ ထင်ဟပ် နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုသို့ ရေးဖွဲ့ရာတွင် စကားသုံးဟန်ကို လေ့လာကြည့်သောအခါ အကြောင်းအရာ၊ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လိုက်ဖက်စွာ စကားသုံးများကို သူ့နေရာနှင့်သူ ရွေးချယ်သုံးထား သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အကောင်အထည်ပြစကားလုံးနှင့် သဘောပြစကားလုံးသုံးဟန်တွင် နားဆင်သူ၏ ခံစားချက် ကို နှိုးဆွပေးနိုင်သည်။ လူတို့၏ စိတ်ခံစားမှု၊ နက်နဲသိမ်မွေ့သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို ဖော်ပြ ရာတွင်မြင်သာ၊ ထင်သာရှိလာအောင် သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထုနှင့် ညွှန်ပြထားပါသည်။ နက်နဲသိမ်မွေ့သော၊ ခက်ခဲသော သဘောများကို မြင်သာသောအကောင်အထည်များနှင့် ထင်ဟပ် ရေးဖွဲ့ ထားပါသည်။

လှုပ်ရှားမှုပြစကားလုံးနှင့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေပြစကားလုံးသုံးဟန်ကြောင့် ရိုးရာ အငွေ့အသက် ဟူသော အကြောင်းအရာများသည် ရုပ်လုံးကြွလာသည့် အခြေအနေတို့ကို တွေ့ရပါသည်။

ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်သည် အချစ်ခံစားမှုနှင့် လူ့သဘာဝကို အနုစိပ်သရုပ်ဖော်သူဖြစ်သော ကြောင့် အများသူငါ သုံးလေ့မရှိသော ထူးခြားလှပသော စကားသုံးဟန်ကို သုံးလေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရ ပါသည်။

စိုင်းခမ်းလိတ်သည် ကိုယ်ပိုင်သံစဉ်များကို ပင်ကိုတေးစာသားများနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဆရာ၏ တေးစာသားများကို တေးဆိုစိုင်းထီးဆိုင်က ပုံဖော်သီဆိုပေးခဲ့သည်။ တေးရေးတေးဆိုတို့၏ အတွဲညီညီ လိုက်ဖက်သီဆိုမှုကြောင့် တေးသီချင်းများသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ အောင်မြင်ကျော်ကြား လာခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အောင်မြင်ကျော်ကြားခြင်းမှာ တေးစာသားများတွင် စကားသုံးကောင်းများ ကိုရွေးချယ်သုံးနှုန်းသုံးစွဲထားခြင်းကြောင့်ဟု သုံးသပ်မိပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းတွင် ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ သီချင်းများမှ စကားသုံးဟန်ကို လေ့လာတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာ၏ စကားသုံးများသည် ရိုးရှင်းပြေပြစ်ပြီး တေးချစ်သူတို့ နားဆင်ရာတွင် လွယ်ကူရှင်းလင်းစေသောကြောင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာခဲ့သော်လည်း ယနေ့တိုင် မရိုးနိုင်ဘဲ နားဆင်ရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာစိုင်းခမ်းလိတ်၏ စကားသုံးဟန်သည် ရှင်းလင်းပြေပြစ် သော ရေးဟန်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)။ (၁၉၇၅)။ စကားပြေသဘောတရား၊ စကားပြေအတတ်ပညာ။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာန။

ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)။ (၂၀၀၅)။ သက်တန်းရှောင်ဘာသာစကား။ ရန်ကုန်၊ ဓာတုလင်္ကာစာအုပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)။ (၂၀၁၁)။ ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၁)။ မြန်မာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊ ဖိုတိုလစ်သိုပုံနှိပ်တိုက်။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၈)။ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။

စန္ဒရားလှထွတ်။ (၂၀၁၈)။ မြန်မာဂီတရေစီးကြောင်း၊ တတိယအကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

စိုင်းခမ်းလိတ်။ (၁၉၉၁)။ စိုင်းခမ်းလိတ်သီချင်းများစုစည်းမှု။ ရန်ကုန်၊ မန်းသီရိတေးသံသွင်း။

ဖတ်ရှုလေ့လာသောဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းများ

ခင်ချိုဦး။ (၂၀၀၄)။ ဖခင်ရဲ့အုပ်ချုပ်စောင့်ရှောက်မှုက မိသားစုအပေါ် အများကြီး အရေးပါပါတယ် ဆိုတဲ့ စိုင်းခမ်းလိတ်။ သရဖူ၊ ဇွန်လ၊ အမှတ် ၂၀၀၊ ၇၉။

စိုင်းခမ်းလိတ်။ (၂၀၀၃)။ ပြန်မဆပ်နိုင်သေးတဲ့ ဆေးကျောင်းကအကြွေး။ မန္တလေးဆေးတက္ကသိုလ်၊ ရွှေရတုသဘင် အထိမ်းအမှတ် မဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် - ၂၊ ၁၁၆။

နရထီလင်။ (၂၀၁၂)။ သီချင်းတွေဖွင့်တဲ့ ချယ်ရီမြေက စိုင်းခမ်းလိတ်ကို ဂုဏ်ပြုတဲ့ဖွဲ့။ ကလျာမဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် - ၃၂၃၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၈၃။

နိုင်ဇော်။ (၂၀၁၀)။ စိုင်းထီးဆိုင်၏ပုံတူကောက်ကြောင်း။ ရန်ကုန်၊ နန်းဒေဝီစာပေ။